

Valeriu Marius Ciungan

Poveste de toamnă

Poezii

Bioflux
Cluj-Napoca, 2008

Autor:
Valeriu Marius Ciungan

Coperta:
Andrei Ciungan

Referenți/recenzori:
**Prof. univ. dr. Gheorghe Manolache
și Iulia Bobăilă**

Director editură:
Dr. Ioan Valentin Petrescu-Mag

Consilier editorial:
Lector dr. Ruxandra Mălina Petrescu-Mag

Editura:
Bioflux, Cluj-Napoca, 2008

International Standard Book Number:
ISBN 978-973-88929-8-9

CUPRINS

Cuvânt înainte (comentariu literar – Gheorghe Manolache și Iulia Bobăilă)	4
--	---

Poezii

Pasărea	12
Răsărit împreună	13
Imaculat	14
Spune	15
Murături de toamnă	16
În podul palmei	17
Toamnă blândă	18
Partea frumoasă a vieții	19
Început trist	20
Trei pupici	21

CUVÂNT ÎNAINTE

Minibiblioteca virtuală “*Poveste de toamnă*”, propusă de **Valeriu Marius Ciungan**, este un debut care se vrea un fel de contrareplică și completare la un anumit tip de poezie a concretului, sentimental-ironică, parodic-muzicală, tandră și ludică, mustind de umor, abandonată în anii '80 în favoarea altor perspective în care, *autenticitatea scriiturii* se va recunoște în capacitatea tranzitivă a scriitorului de a transcrie în limbaj „reacțiile” subiectului angajat în experiența poetică.

Să nu uităm însă că în deceniul al șaptelea, cu o poezie a efluviilor subtile, succulentă și fragedă, sinestezică, debutase și Emil Brumaru (*Versuri*, 1970), îngerul pornograf de la Iași, cu care de altfel, Valeriu M. Ciungan păstrează asemănări izbitoare tocmai prin această cultivare a grațiosului concret, a suavului dematerializat al unei poezii a „simțurilor la borcan”, predispusă la sugestii olfactive și tactile: „*mâncasei ceapă-n dimineața-aceea/ fatidic explorați o lume-impersonală/ pe buze-ți răsăreau solfegii/ de pasiune-xuberantă, vegetală/ subiectiv gustai din solzii albi de ceapă/ și te lăsați sedusă-n dimineața-aceea [...]/ arome dulci*

*lăsați în urmă cu noblețe/ mușcând sublim din ceapa albă, crudă/
păreați o toamnă blândă, somnolentă/ șovăitor plutind pe lucii
largi de apă/ și pasiuni ascunse-ți încolțeau în suflet/ sublim
gustând din solzii albi de ceapă/ mâncasei ceapă-n dimineața-
aceea/[...]. (Toamnă blândă)*

Dincolo de atari echivalențe, involuntare desigur, cu „poezia toamnei” și a „bucătărei sacre” brumariene, Valeriu M. Ciungan construiește, parodic, scenariul erotic al unui banal cotidian, marcând intrarea în rutină a *perechii mitice*. Este o partitură poetică ce nu exclude seriozitatea plină de haz, observabilă mai ales din „partea frumoasă a vieții” pe care, pentru a ajunge la existență, poetul ar trebui să o descompună într-o avalanșă de reacții personale: „*să discutăm mai bine despre micile banalități ale vieții:/ despre delicioasele salate de vară ale bunicii,/ despre cura de bere Golden Brau și efectele ei sentimentale/ pe care le resimt și în ziua de astăzi,/ despre amenzile nejustificate care se încasează în troleibuzul 41/ și imensa tristețe pe care am transportat-o în trenul de întoarcere/ despre aerul desuet al lentilelor rotunde/ și despre atâtea și atâtea încă*”... (**Partea frumoasă a vieții**)

Convins că orice discurs mimetic falsifică ireversibil subiectul, Valeriu M. Ciungan micșorează distanța dintre „reacție” și „expresie”, îndepărtându-se cu această ocazie și de modelele

tentante pentru orice debutant: Mircea Cărtărescu, Alexandru Mușina, Cristian Popescu, Dumitru Crudu și fracturiștii *samd*, preferând, așa după cum se poate observa, o altă partitură: cea a reacțiilor neconceptualizate, transmise *in-direct*, prin amănuntele unei poezii domestice, de-o concretețe totală: „*romantică erai trecând printre borcanele de castraveți/ în rochie sumară-aroma mea de-nibahar/ un val de-oțet mă amețea interminabil/ privind cum treci sculptată-n chihlimbar/ cu foi de dafin te-nveleam pe coapse/ dulce-acrișor zâmbeai cu un ușor suspin/ gustam din sfârcuri de piper pe îndelete/ și gura ta-mi părea-un pahar de vin/ și îngeri mici mustind de condimente/ îți răsăreau pe pielea albă, devotată,/ adulmecând febril pe sâni o nouă toamnă,/ pesemne mai frumoasă, mai bogată/ cu gestul tău firav, dar ferm/ (ți se citea în ochii negri, umezi, mari)/ m-ai fi oprit sau nu, nici tu nu știi,/ să-ncepem și-un borcan de gogoșari”.* (**Murături de toamnă**)

Chiar dacă o anumită ironie produsă și consumată în interiorul imaginii pledează pentru ideea că în cotidian nu se ascunde nici un fel de sacralitate, Valeriu M. Ciungan nu ezită să recurgă, voluntar-ironic, cu humor, tocmai la ceea ce părea a fi tentat să renunțe -tehnica reificării, a invaziei «cuvintelor de staniol»-: „*de ce-aș fi fost primul pupic ?/ când începutul după zero pare mic/ cum metaforic unul este fără doi ?/ când unul lângă altul suntem amândoi/ al treilea după doi de-aș fi/ tot cifra doi*

conjugă verbul a iubi/ gramatical vorbind am o problemă/ sunt cifra doi, sunt verb, sau teoremă ?” (Trei pupici)

În rezumat, minibiblioteca de poezie propusă de Valeriu Marius Ciungan pledează pentru primatul poetic al unei *povești de toamnă*, într-o lume preocupată de febra murăturilor și a răspunsurilor electorale la adresa crahului, pe care, de la ghișeu, poetul nu ezită să-l textueze, *dis-creditându-l*.

Sibiu, 22 noiembrie 2008

Prof. univ. dr. Gheorghe Manolache

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

-membru titular al Uniunii Scriitorilor din România-

„*Poveste de toamnă*” scrisă de Valeriu Marius Ciungan își definește din start rolul său de „poveste” prin solicitarea atenției interlocutorului, fie că este vorba de cel/cea care a inspirat ipostazele poveștii sau de cititorul virtual. Acel „privește” de la începutul poeziei *Pasărea* îndeamnă la o concentrare asupra zborului înalt al păsării, văzut ca o confirmare a limpezimii ei spirituale, în contrast cu zgura păcatelor omenești. Poezia atrage atenția asupra precarietății umanului nesprijinit de forțe protectoare de o vibrație mai înaltă. Orice clipă privilegiată are nevoie de binecuvântare iar „secunda de dragoste” văzută ca moment de început al lumii, de posibilitate de a-l inventa pe cel iubit, are o lumină orbitoare care s-ar putea dovedi dureroasă, insuportabilă, pentru orice altă ființă vie: „*Privește pasărea și roagă-te ei ca lui Dumnezeu/ să binecuvânteze cu aripa curată, lumina ce crește-ncet în pieptul meu/ un răsărit violet, un început de lume, este secunda de dragoste în care te-am inventat.*” Motivul păsării revine în poezia *Imaculat*, fără aluzie la sacralitate de această dată, ci doar ca reflectare a sentimentelor omului „curat și tânăr în priviri”, care-și descoperă, uimit, ipostaze ale sufletului pe care nici nu le bănuia.

Atitudinea discretă, de sfială, a începutului, este dublată de vehemența tonului folosit pentru exprimarea la persoana întâia plural, când ni se relatează călătoria spre „steaua nordului”, tradusă

la nivel lexical prin abundența neologismelor din câmpuri semantice ale adjectivelor abstracte: „*pragmatici*”, „*galactici*”, „*abisal*”, „*meteoric*”, „*incandescent*” (*Răsărit împreună*). Regăsim aceeași avalanșă neologică într-o repliere egocentrică spre sine pentru a-și aroga în totalitate plăsmuirea ființei iubite, într-un monolog care inventariază meticulos etapele procesului creator. Aparenta infatuare a artistului este depășită la final prin recunoașterea că a-l inventa pe celălalt implică propria re-naștere: „în podul palmei-mi sprijineam bărbia/ lungi insomniile îmi răsăreau sub tâmples/crepuscular și dureros îmi răsăreau comete/ și inefabil nașterea avea să mi se-ntâmples”.

Îndemnul inițial, „*privește*”, este urmat la o oarecare distanță de altul, care încurajează dialogul într-un sens mai amplu, din dorința de a depăși lucrurile deja consemnate în cuvânt: „*spune tot ce nu s-a spus/ tot ce știi și ascunzi/ aerul nerespirat/ sărutul împlinit/ lumina rămasă pe buze, micul univers în care vrei /să pătrunzi*” (*Spune*). În momentul în care se ivește incertitudinea asupra capacității cuvântului de a reda vitalitatea trăirilor, se decide că „*partea cea mai frumoasă a vieții este cea nespusă*”, drept pentru care convorbirea plină de substanță se va reduce la o simplă discuție, axată pe banalități, pentru ca lucrurile cu adevărat importante să-și păstreze neștirbit misterul: „*Să discutăm la nesfârșit, interminabil, dar în șoaptă/ să nu trezim frumoasa*

poveste de dragoste/ ce toarce în mine într-o tăcere măiastră, înțeleaptă”.

Dintr-o „poveste de toamnă” nu putea lipsi exuberanța, sub o anumită formă. O întâlnim ca exuberanță cromatică și olfactivă a lumii vegetale, în acest caz a murăturilor și condimentelor, în „*Murături de toamnă*”, un contrapunct concret necesar. Inițiativa erotică se strecoară chiar aici, salvându-se de platitudinea universului domestic prin integrarea mișcărilor și a sugestiilor în multiplele arome. În contrast cu titlul „*Toamnă blândă*”, o altă poezie își găsește ca punct de inspirație mirosul înțepător al cepei, exploatând cu o atitudine îngăduitoare tot potențialul său contradictoriu, înnobilit în mod surprinzător: „*mâncasei ceapa cu o poftă reticentă/ aluzii vagi îți inundau privirea nudă/ arome dulci lăsați în urmă cu noblețe/ mușcând sublim din ceapa albă, crudă*”.

Poezia de la final se opune categoric melancoliei autumnale prin niște întrebări retorice jucăușe, într-o alambicată alternanță, cu tentă de demonstrație matematică: „*de ce-aș fi fost primul pupic/ când începutul după zero pare mic/ cum metaforic pare unul fără doi?*”

Tonurile diverse adoptate precum și măiestria prin care acestea redau ideea care stă la baza fiecărui poem recomandă spre lectură cartea lui Valeriu Marius Ciungan, îmbogățind cu aspecte

ludice demersul intelectual, în peisajul unei toamne „*cu suflet de copil*”.

Cluj-Napoca, 8 decembrie 2008

Iulia Bobăilă

-specialist în literatură internațională-

PASĂREA

privește pasărea aceea cum ne sfidează
pe noi cei pământeni, cei atât de mult păcătoși,
cu zborul ei înalt, cu aerul ei de fecioară neprihănită

privește pasărea aceea
și roaga-te ei ca lui Dumnezeu
să binecuvânteze cu aripa curată
lumina ce crește-ncet în pieptul meu

un răsărit violet, un început de lume
este secunda de dragoste în care te-am inventat.
un tărâm ireal, ca o amintire
a ceva ce nici nu a existat

privește-O în tăcere, discret, să nu o doară
secunda de dragoste ce-ți luminează chipul pentru prima oară

RĂSĂRIT ÎMPREUNĂ

eram sublimi, dar oarecum pragmatici
mergând spre steaua nordului, adiacent
fiorduri mari le străbăteam galactici
de mână strânși spre un destin fluent

eram sublimi în salturi colosale
și copleșiți de pasul inocent
prin sfere în rotații abisale
de mână strânși spre un destin fluent

eram sublimi pân-la perfecțiune
priveam în urmă, meteoric, indecent,
cum geometric soarele apune
și-apoi răsare-noi incandescent!

IMACULAT

n-aş fi crezut că mă pot îndrăgosti
sublim, incert trecând prin lanul vieţii mele
cu mâinile deschise către cer
şi spice blonde împletite către stele

priveam destins cum pasărea trenează
în rotocoale lungi, toride-ncetinite
infaibil o briză se stârni
sublim, incert prin ale mele blonde plete

covârşitor călcam pământul alb
în redevente clare, absolute
şi-aş fi crezut că sunt chiar eu
o aripă bătând în largi volute

eram curat şi tânăr în priviri
păcatul încă nici nu se născuse
cămaşa albă-mi flutura pe trup
şi-vorbele-mi erau încă nespuse

şi-aş fi putut să cred că sunt chiar eu
băiatul blond care se-ndrăgosteşte
dar pasărea trenează-acolo sus
şi-n zborul ei imaculat ... pluteşte

în diafana adiere vag solară
zulufii blonzi îmi rătăceau prin tâmple
şi-aş fi-ncercat şi eu să caut zborul
şi-aş fi-ncercat ca pasărea să mi-se-ntâmple

SPUNE

spune tot ce nu s-a spus, tot ce știi și ascunzi
aerul nerespirat, sărutul neîmplinit,
lumina rămasă pe buze, micul univers în care vrei să pătrunzi

lasă-ți pleoapele încet, întâmpină apusul în hainele tăcerii,
adu-ți aminte de ziua de mâine,
de liniștea clipei ce bate în dulcele păcat al plăcerii

spune tot ce nu s-a spus, spune ... și-apoi așteaptă
cuvântul se-ntoarce în tine și te urcă: treaptă cu treaptă

MURĂTURI DE TOAMNĂ

romantică erai trecând printre borcanele de castraveți
în rochie sumară-aroma mea de-nibahar
un val de-oțet mă amețea interminabil
privind cum treci sculptată-n chihlimbar

cu foi de dafin te-nveleam pe coapse
dulce-acrișor zâmbeai cu un ușor suspin
gustam din sfârcuri de piper pe îndelete
și gura ta-mi părea-un pahar de vin

și îngeri mici mustind de condimente
îți răsăreau pe pielea albă, devotată,
adulmecând febril pe sâni o nouă toamnă,
pesemne mai frumoasă, mai bogată

cu gestul tău firav, dar ferm
(ți se citea în ochii negri, umezi, mari)
m-ai fi oprit sau nu, nici tu nu știi,
să-ncepem și-un borcan de gogoșari

ÎN PODUL PALMEI

în podul palmei-mi sprijineam bărbia
infatuat adulmecând orizonturi clare, largi, celeste,
crepuscular, inedit, diametral
opus te inventam în unghiuri vag incese

în podul palmei-mi sprijineam bărbia
și căutarea-n spațiul colosal, pur teoretic
un metafizic sbor exorbitant era
în timp ce te-inventam frenetic

în podul palmei-mi sprijineam bărbia
tăcut îmi sângera ideea că exiști
fosforescent pupila erupea concentric
alambicate calcule-mi spuneau că ochii vor fi triști

în podul palmei-mi sprijineam bărbia
și-nfatuat îmi asumam creația măiastră
sofisticat pășind pe fluviul ideatic
aleatoriu îmi creșteau aripi înțelepte, de sihastru

în podul palmei-mi sprijineam bărbia
egocentrist îmi plănuiam să fiu sedus de bolți albastre
pragmatic în ecuații certe, generoase,
aș fi-ncercat să fim doar noi, doar două astre

în podul palmei-mi sprijineam bărbia
lungi insomnii-reverberau sub tâmples
crepuscular și dureros îmi răsăreau comete
și inefabil nașterea avea să mi se-ntâmples

TOAMNĂ BLÂNDĂ

mâncasei ceapă-n dimineața-aceea
fatidic explorai o lume-impersonală
pe buze-ți răsăreau solfegii
de pasiune-xuberantă, vegetală

subiectiv gustai din solzii albi de ceapă
și te lăsaî sedusă-n dimineața-aceea-îstovitoare
savante exegeze-ți răsăreau pe buze
febrile-extravagante, îngăduitoare

mâncasei ceapa cu o poftă reticentă
aluzii vagi îți inundau privirea nudă
arome dulci lăsaî în urmă cu noblețe
mușcând sublim din ceapa albă, crudă

păreai o toamnă blândă, somnolentă
șovăitor plutind pe lucii largi de apă
și pasiuni ascunse-ți încolțeau în suflet
sublim gustând din solzii albi de ceapă

mâncasei ceapă-n dimineața-aceea
frivol zâmbeai că te-am surprins în universul pueril
răstălmăceam în fraze lungi, superbe
această toamnă blandă cu suflet de copil

PARTEA FRUMOASĂ A VIEȚII

partea frumoasă a vieții este cea nespusă
secunda de tăcere și incertitudine
risipa de nori alungindu-se pe pleoapa apusă

de aceea tot ce îți cer este să nu atingi
povestea aceasta de dragoste
să nu clipești, să nu spui ceva
e doar o lebădă ce va pluti odată
cu valul ce-ți va mângâia privirea ta

să discutăm mai bine despre micile banalități ale vieții:
despre delicioasele salate de vară ale bunicii,
despre cura de bere Golden Brau și efectele ei sentimentale
pe care le resimt și în ziua de astăzi,
despre amenzile nejustificate care se încasează în troleibuzul 41
și imensa tristețe pe care am transportat-o în trenul de întoarcere
despre aerul desuet al lentilelor rotunde
și despre atâtea și atâtea încă

să discutăm la nesfârșit, interminabil, dar în șoaptă
să nu trezim frumoasa poveste de dragoste
ce toarce în mine într-o tăcere măiastră, înțeleaptă

ÎNCEPUT TRIST

aveai privirea aia tristă
și oarecum mirată că ești tu
refrene triste-ți înveleau privirea
în timp ce dragostea vag începu

o tristă zi se concepea în stele
și niciodata-ar fi fost aproape nu
prudent îți asumai o nouă astră
în timp ce dragostea vag începu

și cu migală-ți depănai mirarea
că sunt alături, că ești tu
în triste dimineți de toamnă
eram, în timp ce dragostea vag începu

naivă îți plecai privirea
descopereai un univers în care tu
erai o dimineață tristă
în timp ce dragostea vag începu

o tristă zi eram în trista zi de toamnă
negai orice și da-ul îl rosteai ca nu
o mică stea se prelingea prin gene
în timp ce dragostea vag începu

TREI PUPICI

de ce-aș fi fost primul pupic ?
când începutul după zero pare mic

cum metaforic unul este fără doi ?
când unul lângă altul suntem amândoi

al treilea după doi de-aș fi
tot cifra doi conjugă verbul a iubi

gramatical vorbind am o problemă
sunt cifra doi, sunt verb, sau teoremă ?